

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbătă.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

PENTRU ABONAMENTE SI INSERȚIUNI A SE ADRESA LA:

Administrarea tipografiei arhiepiscopale Sibiu, strada Măcelarilor 47.

Corespondențele sunt a se adresa la:

Redacția "Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 43.

Epistole nefrancate se refuză. — Articulele nepublicați nu se înspăloiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 7 cr. — de două ori 12 cr. — de trei ori 15 cr. rândul cu litere garnond — și timbru de 30 cr. pentru fiecare publicare.

P. T. DD., cari vor a înnoi abonamentul pe un **1**, de an și accei ce vor se aboneze de nou sunt rugați a grăbi, ca administrația noastră să poată orienta cu urul editiunii. Condițiunile în fruntea foaiei.

Un articol „La adresa sinoadelor eparchiale” din lipsa de spațiu și sosind ceva cam târziu am fost silici al amâna pe urul proscim.

Revista politică.

Sibiu, în 31 Martie

Eri avea să seosească min. pres. Tisza la Viena ca să ia parte la conferențe ministeriale comune, în care să se statorăcesc definitiv propunerile ce sunt a se înainta delegațiunilor. Credîtu ce se va cere, dic organele oficioase, va fi 25 până la 30 milioane. Delegațiunilor li se va prezenta un memorandum despre situația din provincie ocupate.

Dela Petersburg vine scirea oficială că Goriacoff (de 84 de ani) s'a retras definitiv dela postul de cancelar și în locul lui fu demisul ca ministru al afacerilor externe Giers. Denumirea aceasta, unele diare, o consideră ca semn de pace. „P. Ll.” care în un articol prim de duminecă întăreșea situația națională a Europei într'un mod foarte problematic, purceând dela tema că Austro-Ungaria trebuie să se cionească cu Rusia — dice că denumirea lui Giers este numai un provizoriu și în natiiv nărare decât să mai fie în așteptare. Pentru întărire presupunerii sale „P. Ll.” împărtășește scirea, că țarul a luat ca educator pentru chilorumul seu pe cunoscutul panslavist Catcoff. La aceste adaugem, după „D. Ztg.” din Viena, că țarul în același timp, în care a denumit pe Giers ministru de externe, a dispus instituirea unui comitet, căruia i s'aurea încredințat lucrările de întărire fruntașilor apusene. Într membrii acestui

comitet se află și generalul Obriceff, care la 1879 a fost însărcinat cu misiunea de a aranja un plan de rezoluție rusofrancez contra Germaniei și Austro-Ungariei.

Incorectă este arăului să a mănat, spune „V. Z.”, din cauza că nu a descoperit că nihilă și su ales de vatră lucrările lor cetățean de încoronare Moscova. Țarul și familia lui este atât de conșternat de descooperirile din urmă încât la pasci n'a primit pe nimenie la sine.

Contele Hoyos, fostul trimis austro-ungureș la București, a fost primul luni de regale Carol al României în audiția de diua bună. Audiența a tîntuit o cară. Bălăceanu s'a întors în 7 Aprilie n. la postul seu la Viena.

Rescoală.

Luptele din provinciile revoltate au venit acum în stadiul de a fi definitiv decisive. După nisice pregătiri serioase comandantul trupelor imperiale a facut un atac combinat asupra insurgenților, care s'a terminat aproape cu totală nimicire a acestora. Acum când campania și mai terminată, vom da o schită despre ultimele lupte decisive după un corespondent, care a fost martor ocular al operațiunilor din urmă:

Crivoscian, dice corespondentul, e curățita. Divizia Winterhalder, fiind sprinținită din Erțegovina de divizia Kober sub comanda colonelului Hranilovici sub Cveticici străbatează cu noroc în direcția de 3—5 Aprilie partea nordestică a Crivosciei, care era ocupată de insurgenți, a alungat pe insurgenți din toate unguriile, a ocupat poziții noi în Pazua și în alte puncte, largind astfel sfera de putere a armelor imperiale până în apropierea granitelor muntenegrene. Coloanele noastre, care foarte adeseori au întărit o rezistență aprigă, au ocupat Pazua, Lizacul, Macia-Planina, Bielamora întrreagă,

dezelurile din țesutul dela Dragali și însă și acest ses în toată întinderea sa. Insurgenții respinși din Bielamora s'au încercat a resista în cacele diverselor sate, mai cu sămă în Dragali. Prin aceasta trupele fură silite a aprindea toate satele, pentru a impiedica orii ce altă rezistență din partea insurgenților. Neînsemnatele pierderi ale trupelor sunt a se atribui conducerii de tot atât și eminentului plan al operațiunilor. Până acum (6 Aprilie) nu avem de înregistrat nici un mort, ci numai 9 răniți — între cari unii sunt greu răniți. Acești răniți sunt dela batalină 24 de vînatori (Boemia) și dela regimentul al 14. (Austria de sus); la celelalte trupe, de es. le regimentul din Caransebeș, răniile au fost atât de ușoare, încât soldații după legarea ranelor au putut se revină la trupa. Perderile contrarilor nu s'au putut constata exact nici de astă dată, pentru că insurgenții trăgeau dintr-o depărțire foarte mare și se retrageau la apropierea trupelor noastre la 5-600 pasi. Sănătatea atâtă la 5 Aprilie trei insurgenți morți. Insurgenții ducău pe răniți lor îndată cu sine. Cele mai crâncene și lungi lupte s'au întâmplat la epirea defileului dela Lupoglava. Pe Vercianic și Percinagora în partea sudestică dela căldărea Dragalui, Crivoscianii ridicaseră nisice baterii puternice de piatră. Trupele străbatând trei zile aceste părți s'au urcat pe nisice munți înalți și puști, unde până acum nu au mai călcat picior de trupă și unde nu se află nici locuințe omenești. Ele au trecut pe posturile cordoanelui muntenegren, cari, fiindcă esteriorul lor abia se docește de al Crivoscianilor, strigătoarelor noștri: „Cordoi,” ca se nu tragă asupra lor din eroare. Posturile aceste au facut trupelor noastre când au trecut pe acolo onoruri militare. Ba în unele puncte posturile cordoanelui muntenegren strigătoarelor noastre: „Zivilii brâile!“ Lupta cea mai viuă s'au întâmplat la 5 Aprilie pe desulurile din înalțul ses Dragal,

Cele două tunuri asedate pe Veliiki-Zagvozdac, unde se află și genialul Winterhalder, care cu o zi mai înainte dirigea operațiunile dela Macia-Planina, împreună cu statul seu major, trăgeau cu efect asupra unei cete de insurgenți ce se încubase dealulul înălțimilor deasupra lui Cerni Nugă. La ameașă întreveni o pausă scurtă în urma unei aprige temperări. După ce fu străbatut întreg teritoriul nordic al Crivosciei unele desparțeminte de trupe remasera la unele puncte ce trebuiau ocupate timp mai îndelungat, eară grosoul armatei fi comandat să intre său în Crevică sau în Han și Cercovaț. Abia se despartaseră trupele, și pe înălțimele osticale a sesului Dragal și apoi și pe ses însuși se iviră eara și diverse grupe de Crivoscianii. Ele de bună samă treceseră, fără a putea fi controlate sau impiedicate, granița și după plecarea trupelor eara și se reințoarseră. Prește tot și la toate punctele numărul insurgenților ca său opus trupelor nu e mai mare ca 400, doavă, că cetele de ajutor ale lui Trikfo Vulcanović îndată după desastrelor ultime au trecut în Erțegovina și că mulți Crivoscianii se află acum în Muntenegru. Clădirea căilor, fortificările dela Greben și Ledenice sunt bune. Carula în passul Bratio e gata. În curând se va construi un drum dela Castelnuovo până la Bratio. Oficial telegrafic de postă și de cămp funcționează. Până la mijlocul acestei luni se vor construi 10 barace de lemn la Crevică pentru întărirea trupelor, se va sparge și o speluncă naturală în stâncă, pentru a construi o cisternă cu un spațiu de 264.000 litri.

FOITA.

Înmormântarea

Baronului George Hurmuzachi

Fundator și President al „Societății pentru cultură și literatură română în Bucovina”, ablegat la senatul imperial vienez, proprietar mare etc. etc.”

(repausat în Cernăuți în 1/13 Martie a. c. în state de 65 ani)

În numărul precedent al „Aurei române” din 1 Martie a. c. adusărăm la cunoștința prea stimărilor noștri ceterilor dureroasă și mult întristătoare veste despre repausatul Baronului George Hurmuzachi, fundator și președinte al „Societății pentru cultură și literatură română în Bucovina”. — Perdere națională nereparabilă, care nu se poate descrie, ci numai simți de către fie care român adeverat, și ales de către români bucovineni, căci și nobila patriotică familie Hurmuzachi a fost pentru biserică și populația noastră bucovineană „un

al doilea adeverat anger păzitorul!“ Să istoricul viitoru al culturii și dezvoltării noastre naționale, ba mai mult a Bucovinei chiar, — va trebui să atriveze acestei familii o însemnată parte din ea.

Baronul George Hurmuzachi pătrimea deja de vreo o doi ani încoace și puterile fizice il păriau vîjel, însă încă aceasta mare perdere se acceptă din în și din nu surprezne pe nimică. Înălțat însă cu ajunsse ea la cunoștința onoratului public, și se grăbiră amicii și cunoșcuți stimători, precum și corporațiunile întregi a exprimă condolențele lor consânginatorilor întrăși, ale mult stimabilei doamne băronești, Eufrosina Hurmuzachi.

Comitetul „Societății pentru cultură și literatură română în Bucovina” condus de vice-președintele Societății, Preacuvioșa Sa Părintele Arhimantrit Miron M. Calinescu, depuse a două de pe râca neînălțatului lor președinte o cunună frumoasă de laur verde, de care atârnau două panglici mari în culorile țării și ale Societății literare, ce purtau inscripția în aur:

„Neînălțatul și mult meritorul Fundator și Președinte” — „Societatea pentru cultură și literatură română în Bucovina”, și exprima apoi mult stimabilei d-ne baronești și celorlalți consângeni condolențe întregii „Societăți literare” vedute prin repausatul baronului.

Astfel încăru și alte persoane și corporațiuni, precum Societatea „Armonia”, Societatea academică „Junimea” etc. etc. dovedind marile și multe meritătoare, ce le aveau repausatul Baron în sinul țării și al societății noastre, pe când preuimea noastră din Cernăuți se perăndă făcând rugăciuni lungi. Repausat, eară prea onorabil corp profesoral al gimnasiului gr. ordin Suceava adresă „Comitetului Societății vedute” următoarea telegramă de condolențe: „Prea onorabilă „Societate pentru cultură și literatură română în Bucovina” binevoiească a lăua la cunoștință expresiunea simțemintelor de durere de care sănătatea petru din cauza perderei Bărbatului celebru și ne uitat al țării și națiunii, Domnul Baron Gheorgiu Hur-

muzachi.“ Corpul profesoral al gimnasiului din Suceava.

Asemenea în dia înmormântării, Joi în 16 Martie st. n. se grăbiră tot Cernăuții și face Repausatul ultimele onoruri, începând dela Președintele Terii Baronul Alescan, Domnul de Klimesch, primarul Capitalei, și alte autorități civile, militare și scoalașice în frunte cu șefii lor, până la cel mai simplu cetățean, căruia nu i se remasă recunoscută activitatea binefăcătoare a repausatului Baron și nobilul lui caracter.

Ales Prea Sântă Sa Părintele Arhiepiscop și Metropolit Dr. Silvestru Morariu dempreună cu prea venerabilul sănătatei cler a voit și a sciat ai areta bunului patriot și creștin și mult meritabilul anteluptător al Autonomiei bisericiei noastre Recunoscință, Stima și Iubirea acesteia pornind cu procesiunea bisericescă dela săntă Catedrală către locuința Repausatului, unde se află publicul adunat, binecuvântătoare acolo pre Repau-at și lorni apoi cu rugăciunile îndinătate către Biserică Catedrală dar nu pe trăsura

Proiect de regulament pentru afacerile consistoriului metropolitan al bis. gr. or. române din Ungaria și Transilvania.

elaborat de I. Cav. de Pușcariu, deputat congresual.

(Urmare.)

V. Capitul.

Despre datorințele și drepturile persoanelor oficiale aplicate la consistoriul metropolitan și la oficiele lui ajutătoare.

§. 51. Datorințele și drepturile persoanelor aplicate la consistoriul metropolitan și la oficiele lui ajutătoare se referă ori în general la toți, ori numai la cei salariași, ori apoi numai la cei onorari și titulari, — și încât nu sunt regulate în celelalte capitole ale acestui regulament, se subsumă la cele următoare:

§. 52. Fie persoană aplicată la consistoriul metropolitan și la oficiele lui ajutătoare și dateoare a depune jurământul oficios (st. org. 120), și a împlini serviciul său oficial după prescrierile statutare și regulamentare cu răvnă și diligență, conscientios și fără părtinire; a se purta atât în ceea ce privă și în viața socială a sa, ca se dea exemplu vîu despre acuratețea în oficiu, și să fie far luminător al moralității, religiosității și onestității.

§. 53. Oficialilor metropolitani este interzis a avea atari ocupării laterale, ce îi impedează dela serviciul lor regulat, sau sunt incompatibile cu poziția lor oficială. — Nu li este interzisă a purta agenție sau corespondență despre afacerile oficiale ale consistoriului metropolitan. Nu le este interzisă a lăsa daruri sau alte favoruri dela partide în afacerile oficiului lor.

§. 54. În deosebi referenților consistoriali și celorlalți oficiali salariați este opriț a fi totdeodată:

1. În alt oficiu salariat biseresc sau civili;
2. Nu pot fi deputat diaital sau a vre unu sinod episcopal, și nici membru a vre unu consistoriu episcopal, precum nici membru a vre unei delegațiuni sau misiuni, ce cere absența lor mai indelungată dela oficiu.
3. Nu pot fi proprietari, redactor sau colaborator a vre unu jurnal periodic.

4. Nu pot fi totdeodată nice profesor, protopop actual sau paroch.

5. Nu pot purta nici o negațorie, industrie sau altă asemenea ocupație, ce îi impedează dela implinirea regulat a oficiului lor.

§. 55. Oficialii metropolitani sunt datori a ţinere secretul oficiului. În

deosebi nu li interzisă a fi descoperi părea asupra aceea, că cum are a se rezolvi causa înainte de a fi decisă, și nu e permis a descoperi sau critica părerică și voturile, ce s'au dat la deliberarea obiectului, și la deciderea lui.

§. 56. Presidentul, referenții, asesorii sau suplentii, și notarul de sedință nu li interzisă a participa la deliberarea și decidera cauzelor în următoarele casuri:

1. În causele sale proprii, sau în celele, dela cari au să aștepte vre o daună sau folos.

2. In causele soției sale, a pruncilor sau părinților, și a rudeniilor de sânge până la al seceseala grad sau de cuscere până la a patra spătă.

3. În cauză părinților și copiilor adoptivi, precum și a celor ce stau sub tutela sau curatale lor.

4. În causele, în cari au pășit ca martor, plenipotențiat, mijlocitor, sau ca principatorul de lucru.

5. În acele cause apelate la a cărora decidere în instanțele inferioare a lat parte.

§. 57. Presidium va împărți referențele între cei trei referenți ordinari după specialitatea senatalui, de care se țin, eară directorul de cancelarie va împărți agendele de manipulație amesurată între personalul manipulant asemenea chiomărei lor speciale, — însă totuși așa ca fie care să fie într-ăsemenea măsură ocupat.

Fie care oficial și datoriu a deplin agendele lui asignate, — și nu li interzisă a le recusa afară de casurile de incompatibilitate.

Asesorii onorari, suplenții, și oficialii onorari și titulari sunt datori a se înfața și a lucra în cancelarie metropolitană respectiv în cancelariile oficiilor ajutătoare dela 9 ore antemeridiene până la 1 ora după ameadi și dela 4 ore până la 6 ore postmeridiene, — eară Dumineca și în dilele de serbătoare, — dacă afacerile urgente nu pretind mai mult, exibitorul, perceptoarul și controlorul se prezintă la 11 ore antemeridiene numai pentru protocolarea pieselor, și depunerea baunilor posibili pe postă.

§. 58. Referenții ordinari, secretarul consistorial și oficialii salariați de la oficile ajutătoare sunt datori în toate dilele de lucru a se înfața și a lucra în cancelarie metropolitană respectiv în cancelariile oficiilor ajutătoare dela 9 ore antemeridiene până la 1 ora după ameadi și dela 4 ore până la 6 ore postmeridiene, — eară Dumineca și în dilele de serbătoare, — dacă afacerile urgente nu pretind mai mult, exibitorul, perceptoarul și controlorul se prezintă la 11 ore antemeridiene numai pentru protocolarea pieselor, și depunerea baunilor posibili pe postă.

§. 59. Fie care referent și oficial salariat și datoriu a purta preste tot anul un jurnal particulariu de funcțiune, în care se însemnează, ce a lăsat în fie care din. Din aceste jurnale directorul de cancelarie va face o tabelă statistică, din care să se vadă diligența fie căruia, lipsa de pu-

partea bisericească! Astfel, devine, că aceasta nu se țină, conform programei, în Catedrală, ci se amână până la moment unde și și împlini Preacuvioșia Sa Părintele Arhimandrit Calinescu datoria în modu-i îndinat, în mod excelent, arătând, însă și ilustrând îndinatia-i căldură și eloquence, meritele cele mari și multe ale prea nobilului Repausat; ca patriot, ca cetățean, ca creștin și ca om în genere, cu deosebire pentru Bucovina! — Arestând nespusă perdere, ce am incercat prin repausarea neuitatului Baron George Hurmuzachi!

(Va urma.)

* (Minune călădinarică). Unele diare vienze și Budapestone se miră de întărirea pastilor creștini și adaug că aceasta se înțemnă foarte rar. Eruți în sciția călădarilor au pierdut din vedere că întărirea nu e tocmai aşa rară.

teri ajutătoare, sau superfluitatea postului, — și aceste date consistoriul metropolitan le va substerne congrușii cu propunerile corespunzătoare.

§. 60. Fie care oficial consistorial are dreptul de a fi concediat în serviciu pe sease săptămâni în fie care an. — Timpul concediului și alege fie care după trebuință, totuși cu aceea restrinție, ca deodată să nu fie mai mult ca jumătate din fiecare specialitate concediați. Presidium va da aceste concedii înțindându în evidență prin un jurnal special putat de secretarui, și va grigii, ca ele să devurgă după ordinea insinuărilor, și se decurgă ameșurat admisibilității oficiale.

Preste sease săptămâni se poate da concediu numai la casul neapărătorii trebuințe documentate prin acte credibile. În casul acesta presidium poate da concediu extraordinar până la 14 zile, — eară pe mai mult numai consistoriul metropolitan.

Absenție peste sease luni, dacă provin din boala, condiționează quescentă sau pensionarea, eară din alte cause sistarea salarizului sau demisiorarea temporană sau definitivă.

§. 61. Fie care oficial salarizat, care a servit cîte cinci ani în vre un post la consistoriul metropolitan, fără să fi înaintat în salarini, și fără să fi fost în acel cincisă ani deajudecat pe calea disciplinară la vre o pedepsă prescrisă, are dreptul de a cere la fiecare cincisă ani mărire plată cu Quinquarie 10%, despre care judecă consistoriul metropolitan plenar.

§. 62. Fie care oficial salarizat dela consistoriul metropolitan și datoriu a contribu la fondul de pensiuni cel puțin 1% din salarini său, care se va retrage regula de căte ori scoate plată, — are însă dreptul să contribu și mai mult — dară nu preste 10%.

Din acest fond va participa el — la casă de neputință cu pensiune regula de pensiune, — și la casul morții sale va trage vîdua și copiii lui provisiune, toate în proporția anilor de serviciu și a percentelor, ce a contribuit la fondul de pensiuni.

Asesorii și suplenții nesalarizați precum și ceilalți oficiali onorari și titulari au asemenea dreptul de a participa la beneficiile acestui fond, dacă se vor doarifica și vor împlini regula solvență unui equivalent percentual.

Un regulament special va stabili normele pentru crearea unui fond de pensiuni general pentru întreaga metropoli.

§. 63. Nice un oficial dela consistoriul metropolitan, fie el aplicat prin alegere, sau denumire, nu se poate amova din postul său, decât pe calea înaintării, sau a cercetării și sentinței disciplinare.

§. 64. Sub cercetare disciplinara cade fie care oficial dela consistoriul metropolitan (înțelegându-se din cînd și cei de la oficile ajutătoare și titulare) în următoarele casuri:

1. Pentru neîmplinirea serviciului;

2. Pentru călcarea celorlalte datorințe oficioase;

3. Pentru purtarea immorală sau scandalosă;

4. Pentru corupționi, mituire sau estorsioni;

5. Pentru casul dacă a fost deajudicat prin judecătele de stat la vre o pedepsă impreună cu pierderea oficiului.

§. 65. Pedepsele disciplinare sunt:

a) admoniționare;

b) înfrântare;

c) pedepsele în bani prin detraheră din salarini;

d) suspenderă temporană dela oficiu și dela exercierea drepturilor bisericești;

e) dimisie ea totală din oficiu;

Un regulament special cu valoare pentru toate persoanele oficioase bisericești din întreaga provincie metropolitană va regula mai de aproape toate casurile de disciplină, pedepsile, forurile de judecată, procedură, execuțare sentințelor aduse, și celelalte consecințe impreună cu acelea:

Până atunci disciplinele asupră persoanelor oficioase singulare dela consistoriul metropolitan și dela oficile ajutătoare ale acestuia o exerciază în prima instanță metropolitană, în două instanță consistoriul metropolitan, și în a treia instanță congresul național bisericesc prin un senat eximis ad hoc statutori din 12 persoane sub presidium unui episcop. — Disciplina asupră întregului consistoriu metropolitan, precum și asupră episcopilor și a metropolitanului o exerciază în prima și ultima instanță congresul național bisericesc prelungindă previa incințare despre conclusul de intentare, precum și prelungindă posterioară, arătare despre rezultat către Majestatea sa Regele prin ministerul de culte r. unguresc.

(Va urma.)

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Român”

Seliște în diu de Bunavestire. Dle Redactor! În unul din numerii recenti ai „Telegrafului Român” am cîtit imbucurarea scrisă, că în ministerul reg. ung. a întărî Statutele Reuniunii Sodalilor din Seliște. Astăzi în diu de Bunavestire am și avut fericirea de a asista la prima ședință constitutivă a acestor brazi meseriași — neaști Români, cari intrinși preste 30 la număr în o sală a scoalei au luat prima ședință.

Îți sălă inima de bucurie, cum dice Selișteanul, îți era mai mare dragul a te uita la ei, cum în cea mai bună înțelegere sub presidium vicepreședintelui din loc desbătătoare asupra obiectelor, cari erau puse la ordinea dilei. După cetea statutelor provădate cu clausă necesară a urmat constituirea, care a decur în mod solid ceea ce se servește spre lauda meseriașilor nostri. De conducător al Reuniunii au ales pre Dr. Ioan Borcea.

Nume cu vre-o căteva dile înainte de Bunavestire s'a înființat și o societate de Pompieri, care până de presintă se apropie de o sută, sperăm înseă că vom ajunge și a doua sută sub conducerea lui Ioan Macsim, jude reg. în Seliște. Toate acestea ne promit un viitor plin de activitate, care condusă de bună înțelegere va face ca Selișteat să comună bisericească că și politică să înainteze cu pași gigantici.

Mulți dintre acești tineri, cari fac parte din acestea societăți, s-au ocupat încă de mult cu idei de asociere; mulți ostenește însă i au costat până abia în dilele din urmă, i au imbuscat Inalt Ministeriu cu retrimitere Statutelor întărîte. Destul că Sfintele Pasci vor afla în Seliște două societăți: a Pompierilor și Sodalilor.

Deci nu avem decât să dorim bravilor Sălășeni că și societăților lor, viață indelungată și curajoasă spre asemenea întreprinderi demne de imitat. Prin aceste fapte mărețe au dovedit că sunt pîntru de cuvintele laureatului poet: „Unde-i unul nu' putere, La novi și la durere; Unde-i doi putere cresc,” pe cari de atâtea ori le-a căutat încă ca băeti de scoală.

Prinții fruntașilor Sălășeni drept present de Pasci frumoase Voastre societăți! De-e Dumnezeu, ca precum Christos a inviat din moartă astă reînvie în fi Vostru simțul strămoșesc, sacrificându-se pentru biserică și națiune; căci numai în chipul acesta

vom putea să dică, că avem viață, — viitor*).

Sâlciva în 26 Martie 1882. De cănd au intrat în viață stat. org., alegerile de deputați sinodali au fost tot-deuna private cu un viu interes și de laici dar mai vîrtoș de preoți, și am observat că la toate adunările electorale preoțimea să aduna în număr considerabil, cu o mică excepție une, așa dicând mai toată, și decănd am avut onoare a asista la alegerarea de deput clerical în cercul Turdii am fost patrunc de care ore bucuri vîndând că preoțimea noastră po luăgătoare neajunsurile ce le induă totuși nu și uită și datorită sale, — ca aceea ce este în prima linie chie-mătă a săi în imiliile poporului nostru dreptul și datorința celi din conservativismul bisericei noastre.

Acum însă la alegera de deputat clerical tinută la 4 Martie v. am observat că preoțimea acestui cerc electoral al Turdii a arătat un indiferență foarte bătătorită la ochi, caci din 3 protopresbiteri abia au luat parte 31 preoți (1) și anume din fostul protopresbiterat al Secuului 1, din protopresbiteratul Turdii 11 (?) ear din a Lupșii 19, în cît privesc fostul protopresbiterat al Secuului nu mă mir, caci pre lăngă departarea cea mare, sunt și foarte puini la numer (abia vro-6 preoți). Ce mănușă mai mult în mirare au fost protopresbiteratul Turdii, caci din acest cerc, deși toate parohiile sunt situate în jurul acestui oraș, totuși au luat parte abia jumătate din preoțime, și s-a cerut afară de protopresbiter și doar de unul încă, toti s-au prezentat fără reverență (!?) be nici în cabăt lung ci în vestimente scurte ca orice sătean, de nici nu își fi cunoscut că sunt preoți, de nici vedeam că și dânsii se prezintă cu votul lor la masa presidială, — și dacă dânsii la astfelui de ocasiuni solemente se prezintă în astfel de vestimente, ce costum vor purta în afaceri private și poate închipui ori cine. —

Esperții însă a facut preoții men din tractul Lupșii, caci aceasta afară doară de 2 toti său prezentat în reverență și după cum mi-a spus adm. protoprop., din întreg tractul numai 2 au absențat, ceea ce se ser- vesce spre onoarea conducătorului și a preoțimii tractuale, care după cum se vede, e consice de chemarea sa și că n'a pregetat a veni din atâtă departare spre așa împlini oficiul cel ocupă — Acestei încivăniță preoțimei — Ce privesc alegera, aceasta a etată răpăzită de căci, retragându-se P. protopop. Moldovan, de și erau doară parte în urmă însă după renunțare par. adm. presib. Danciu, — au intrunit unanimitate voturilor par. T. V. Giță din Gherla, — carele pentru primadată păsiesc pre arena bisericei noastre în calitatea aceasta, și cunoșcându-voi și insușirile nobile, mi place a crede că tot deauna va fi la locul ca i se cucine lucrând împreună cu ceilalți deputați, la ridicarea bisericei noastre. E

Scrisori din Basarabia.

Correspondență particulară a „TELEGRAPFULUI”.

Chișinău, 8 Martie.

Societatea noastră se află în mare agitație, din cauza scrierii de sensații că dilele acestea chiar va sesi generalul Gurec cu nesec oficeri din statul major pentru a studia Basarabia del nord din punctul de vedere al strategiei militare. O mișcare de armată, care se va face în luna Aprilie, se pregătește și chiar de acum, așa de

exemplu, se vorbesce că divizia de infanterie numită Volniki se va muta din actuala ei rezidență în districtele Hotin, Balți și Orhei, cu reședință statului major la Hotin. Ce vrea să dică această vizită neașteptată a eroilor de la Sipea?

O intelectuali fară ca se vădau explicații, așa traduce și văd face cunoscut despre cele scrise în această privință de către presa rusescă din Odessa, dar fiind că cele scrise nu sunt interesante și putin înțelibile — nu o pot. Este mai mult de căt evident că presa a primit un avis categoric de a nu vorbi despre aceasta.

Agitația creată de sosirea generalului guvernator din Odessa nu este tocmai unică cauză care preocupa societatea noastră — miscarea israelită, care să inceput eri, surprinde pe toți fiindcă se consideră ca un avertisment față cu viitorul apropiat. Orașe din sudul Rusiei se aşteaptă la un măcel adeverat; sunt famili întregi cari își desfac avea lor totală pentru a pute emigra căt de curând. Unii se du în Austria, alții pleacă spre America, ear' alții sau în Palestina că își iau lumea în cap, declarand că pentru dănsii *ubi bene, ibi patria*. A! mă cam tem de România, ca nu cum vă se să opreasca tocmai acolo marea parte de această emigrație forțată. Partea femeiască, copii ovrești sunt vrednici de planș, fiindcă tocmai pentru dănsii primejdii este mare. Orașii din Rusia declar că sunt siguri că o revoluție mare va însuși în imperiu și că valurile populației resculat înainte de toate se vor revârsă asupra lor. Ei nu cred de loc în forțele guvernului, declarând, că și el îi va sacrifică, fiind bucuros încă de a scăpa cu atât. Această miscare din sudul Rusiei a atins și pe ovreime din Basarabia.

— Dar voi de ce vă temeti? Nu sunteți ca se dic așa în Rusia, sănătate printre români? întrebam eu dințile acestea pe rabinul Blumenfeld de aici.

— Apoi vezi mata, noi suntem siguri că în fine și moldovenii vor perde în cele din urmă răbdarea.

Eată dar părerea ovreilor, despre starea în care se află imperiul întreg.

Este evident că emigrarea evreilor din Basarabia, dacă însă ea va fi un ce serios, n'ar ocasiona o mare înlesnire. Pentru a vă da o idee despre situația socială a acestui element străin față cu poporul roman din Basarabia, vă dă aici numai câteva cifre privitoare la districtul Chișinău. În momentul de față districtul nostru numără în sinul populației sale 81,475 ovrei. Si cu deces anii în urmă n' a fost decât 33,624. Așa că de 1852 această populație a crescut cu 130% pe când populația indigenă nu s'a urcat decât cu 25%. Este natural însă că crescerea populației ovrești se face prin mijloc emigrării. De unde nu vine ea? — Din sudul Rusiei și din Austria prin Bucovina.

Din totalul de 81,475 ovrei 22% se ocup cu cărnicurăritul, 23% cu micul comerț, 13% cu meserie și 2% cu agricultura. Așa dar avem 60% bine stabilită și cunoscute, restul de 40% nu se scie cu ce se ocupă.

Adăugați dar aceste 40% la 22% + 23% și veți avea 85% la satul care nu produce nimic și pentru că trebuie se mențească trăinimea noastră. Este prea mult, este teribil!... Vom scrie de cărăuș Balți a fost aproape distrus, anchetă a stabilit actualmente, că acest incendiu a fost ocasional prin nebăgare de seamă a unei familii ovrești, care pregătinduse de pasci, făcea la cosonaci ovrești. Din cauza unui foc care se apropie de casă, care comunica de trei ori pe septembrie cu Huiedinul (Bani-Hunyad). De cercul staționei acesteia

cele mari ale lui Calmatsky sunt distruse cu desevăzire. Vre o mie de familii au rămas fără adăpost; administrația locală să și adresat către guvernator, cerându-să intervină; dar ce va face di guvernator? — Se va adresa către societate de sigură pentru a ruga de o organiza ceva pentru cei în honorocire, însă societatea lipsită de ori-se inițiativă, desobisită nu se amestecă în orice lucru nu va pute corespunde întru nimic în acest casă ca și în altele.

Un ucas imperial a acordat populației ruse din sudul Basarabiei, adică din districtele Akerman, Sorochi Bender, Ismail și Cahul, dreptul de a și construi biserici și de a schema pe credincioșii prin sunetul clopotelor. Aceasta permisie vă pare poate surprinădoare, dar veți înțelege totul când vă voi spune că populația rusă din Basarabia aparține sectei *Rascolnici* care până acum nu numă că n'avea și construi biserici, dar ce este și mai grav ei sunt persecutați într-un mod foarte crud de guvernul rus. Actualul imperator a hotărât să înceapă cu acest sistem de a propaganda ortodoxia și a dat în fine supușilor sei *Rascolnici* din întregul imperiu, dreptul de a și construi biserici și a suna clopotele. *Rascolnicii* sunt în culmea fericirei, cei din Ismail au și otărat să construiească imediat o biserică și o clopotniță. Se mai aude că acest ukas ar fi devenit pe ruși din Dobrogea ca să se permită în Basarabia dar că guvernul rus a dat un ordin sever ambasadei sale din București ca să stimuleze din toate puterile asupra populației ruse din Dobrogea ca să nu să părăsească această parte a României ei, din contră a sprijini crescerea elementului slav din Dobrogea. Basarab.

se tin comunele: Manăsturul unguresc, Dretea, Valea, Giurcuța, Finciu și Calățel.

* „Societatea de lectură“ a tinerimii studioase dela institutul pedagog. teologic din Arad va fi înființată în data de 16 Martie (16 Aprilie 1882) în sala institutului pedagogico-teologic după programa următoare:

1. „Cuvânt de deschidere“, rostit de conducătorul societății pref. Teodor Coentea.

2. „Desprețăptă Române“, quartet ese-entat de coral vocal sub conducerea prof. de muzică Hendel.

3. „Ode statuie lui Mihail Viteazul“, poesie de V. Alecsandr, declamată de Ioan Hadan teol. curs. III.

4. „Hora Severianului“, piesă execu-tată de coral instrumental sub conducerea lui Virgil Papp teolog. curs. II.

5. „Misiunea preotului român“, diser-tație de Ioan Hamsee teol. curs. III.

6. „Cântec străinătății“, duet execu-tat de Georgiu Draga teol. curs. II. și Traian Pacu prep. curs. III.

7. „Cum stăm“ poesie de Iulian Grozescu declamată de Terenju Non teol. curs. I.

8. „Elisabeta Doamna“ quartet execu-tat de coral vocal.

9. „Doue pagini de aur din istoria poporului român“, diseratație de Ioan M. Eniuțian teol. curs. III.

10. „Ardeleană“ execu-tată de coral instrumental.

11. „Balcescu murindu“ solo, execu-tat de Iulia Baia teol. curs. III.

12. „Silă“, poesie de C. Bolad declamată de Ioan Moldovan teol. curs. II.

13. „Soldatul român“, execu-tată de coral instrumental.

14. „Cuvânt de inchidere“, rostit de conducătorul societății.

Din încredere societății: Liviu Beldea, Ioan M. Eniuțian, secretariu vice-președinte.

NB. Ofertele muninătoare, în favorul bibliotecii societății vor fi primite cu mulțumire, și se vor cumpăra pe cale publică prin casierul societății din Iași Trailescu, teolog de cursul II.

* Magyar Polgár*, ne spune „Găzeta Tr.“ se plâng că Maghiarii sănătuță de progresul învețământului românesc și l'ar înainta din toate puterile, dar România nu sprințește guvernul în zelul acesta. Ei bine, faceă guvernul scoale românesc elemente normale și gimnaziile de stat în Sibiu, în Cluj, în Deva, Arad, Timișoara și în alte centre potrivite și se vadă, dacă România vor protesta în contra lor și vor umbla se le zădărnicieasă?

* (Maghiarișare.) În foaia de seară dela 3 Aprilie n. „Pesti Napló“ se publică următorul comunicat: „În Muraköz progresează maghiarișarea foarte frumos. La Tisz-Sz-György în Muraköz copiii Croaților învăță în școală ungurește cu succes laudabil. În biserică cantică cantece bisericesci maghiare. Parochul George Berék are mari merite pe terenul maghiarișare.“ „P. Hirlap“ scriea pe 22 Ianuarie n. despre Nembții din Ungaria: „Cei mai mulți locuiesc din colo de Dunăre 541,681 la număr; nemb Nembții de dincolo de Dunăre fiindcă trăiesc printre Maghiari, măne poimâne nu vor mai înțelege limba Germanie; cu atât mai puțin vor înțelege ceva de scrierile care intențesc la eliberarea germanismului. Aceeași poate dice de Nembții care locuiesc între Dunăre și Tisa 361,942 de susține. Celilalte 365,000, care locuiesc între Dunăre, Tisa și Mureș, afănduse în antagonism cu populaționea să se băsească și română, în cin mult mai tare la ideea de stat ungureș.“

* (In causa versatului) s'a sistat instrucținea în scoale din Hunedoara, din comunele depe Streiul și cele despărțite de Deva.

* (Ulpia traiana începe a se desgrăpa) Cetim că ministrul reg. ung. de culte și instrucție publică a autorizat reunirea istorică-archeologică din comitatul Hunedoarei (reuniunea e maghiară) se des-

* Corresponția aceasta o am primit numai Sâmbătă dimineață și nu o mai putut publica în urmă precentul pentru că se vede a fi fost destinată. Red.

